

De Ster.

Half-Maandelijksch Tijdschrift van
de Heiligen der laatste Dagen.

„Doch al ware het ook dat wij, of een Engel uit den hemel u een Eoangelie verkondigde buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt”.

GAL. 1:8.

No. 8. 15 APRIL.	Abonnementsprijs per jaar: Nederland f 1,80, België fr. 4.50, Amerika \$ 1,00.	3e Jaargang 1898.
----------------------------	---	------------------------------------

Ontwikkeling van de hoogere Critiek.

Wij hebben herhaaldelijk beweerd dat zoogenaamde „hoogere critiek” alleen een bekwame flankaanval is op de grondstellende leeringen van het Christendom en dat, niettegenstaande hare aanspraken op een meer verfinde en verheven sfeer dan die ingenomen door de kerkleer, haar wezen ruw ongeloof is. Door de bewering dat de heilige literatuur van het Oude Verbond slechts eene verzameling is van oude volks-sprookjes, „geschreven” door iemand die zijn beroep maar slecht verstond, was de weg bereid voor een andere bewering, dat onze Heere zelf zich waarschijnlijk vergiste, wat Zijne zending en roeping betreft, en door Zijn eerste volgelingen misverstaan werd. Dit is eene logische gevolgtrekking. Hoogere critiek versterkt de voorafgaande stellingen.

Sommige van de leerlingen der hedendaagsche critiekschool zijn zóó ver afkeerig geweest die onvermijdelijke beslissing aan te nemen, maar nu neemt Dr Arthur Cushman Mc. Giffert, in een boekdeel getiteld „A History of Christianity in the Apostolic Age”, den sluier er af en het publiek wordt veroorloofd het geraamte te aanschouwen. Met eene stouthed Voltaire of zijn minder schitterenden discipel Ingersol waardig, beschuldigt hij den Zaligmaker van valsche ideeën wat Zijn eigen werk betreft, en een der Nieuw-Testament schrijvers, Lucas, van te berichten wat hij wist onwaar te zijn. En dit boek is in eene mate bevestigd door den beroemden Professor Briggs van het Union Theologie Seminarium en Professor Salmon van Free Church College, Aberdeen. Professor Shailes Matthews, mede-professor van Nieuw Testament geschiedenis en uitlegging in de Universiteit van Chicago, kenmerkt het als de merkwaardigste toevoeging tot de Theologische literatuur van haren aard, tot nu toe gemaakt door eenig Amerikaan, eene meening in dewelke Lyman Abbott en andere godgeleerden schijnen overeen te komen. Worden theologen ongeloovigen in massa?

De *Literary Digest* van 26 Februari bevat een beknopt overzicht van het nieuwe boek. Volgens dit begint de schrijver met aan te wijzen dat gedurende de eeuw, of anderhalve eeuw, de geboorte van Christus voorafgaande, het volk algemeen de komst van den Messias verwachtte. Toen stond Johannes de Dooper op, doch slechts als een gewoon prediker. Hij was niet bewust van eene bijzondere zending. Hij wist, dat een crisis op handen was, en vermaande het volk er zich op voor te bereiden. Hij maakte geen aanspraak op openbaring. Hij deed alleen, denkt de schrijver, wat iedereen gedaan konde hebben, en velen zelfs beter dan hij.

Van Johannes den Dooper tot de geschiedenis van onzen Heere overgaande, complimenteert de schrijver het kind Jezus met Zijne wondervolle begaafdheden op twaalf-jarigen leeftijd, toen de Zoon van den timmerman, niettegenstaande alle plaatselijke nadeelen, gevonden werd in den tempel, de leeraars met Zijne nauwkeurige kennis der wet verbazende. Hij vindt dat Jezus op dezen vroegen ouderdom de diepe overtuiging had, dat God Zijn Vader was. Hoe dit in Hem kwam, kan de geleerde schrijver niet zeggen. Zijne veronderstelling is dat Jezus, onder den invloed van de Hebreeuwsche Schriften, geleid is kunnen worden, God te beschouwen als de Vader der Joodsche natie, maar de uitlegging van deze vaderschap, in zooverre als toepasselijk op Hem zelf, „kan eindelijk alleen hare verklaring vinden in Zijn eigene, eenige godsdienstige persoonlijkheid.”

Het idee dat Jezus de Messias was, gelooft Dr. Mc. Giffert, vatte Hij bij Zijn Doop. De verzoeking volgde. De roeping van een Messias bracht Hem rechtstreeks tegenover de vraag, of Hij in overeenstemming met Zijn eigen karakter en ondervinding, zich zelf konde wijden tot de vervulling van de gewone hoop Zijner landgenooten; of Hij getrouw kon zijn aan zich zelf en toch die Messias zijn, welken zij verwachtten. Maar ofschoon Hij zelf geloofde de Messias te zijn, onthield Hij zich stelselmatig van de verklaring van dit feit aan de wereld. Het voorval te Cesaréa Filippi wees een tijdperk aan in Zijne bediening, want het was toen dat Hij eerst klaarblijkelijk Zijne roeping als de Messias aan Zijne discipelen bekende, en toen zelfs gebod Hij hun, dat zij het niemand zeggen zouden. De schrijver is niet zeker, of Jezus verklaarde, dat de Zoon des menschen zoude wederkeeren gedurende het leven van sommige Zijner discipelen. Maar hij gevoelt overtuigd, dat de evangelisten, en met hen de vroegere Christenen in in het algemeen, geloofden dat Hij zulks deed en ook, dat zij Hem niet misverstaan konden hebben, tenzij Hij uitdrukking gegeven had van Zijne verwachting ten minste van een vroegere voltooiing, „eene verwachting, welke geheel en al in verband was met alles wat wij weten van Zijn begrip van het Koninkrijk.”

Ten laatste is Dr. Mc. Giffert geneigd te betwijfelen of Jezus het Laatste Avondmaal instelde, en Zijne volgelingen beval om te eten en te drinken tot Zijne gedachtenis. Over dit punt zegt hij: „Daar Hij verwachtte spoedig terug te keeren (Mark. 16 : 25),

kan Hij nauwelijks bekommerd geweest zijn om voor het behoud van Zijne gedachtenis te zorgen; en het is een merkwaardig feit dat noch Mattheus, noch Markus zulk een gebod beschrijft, terwijl de tekst in Lukas in welke het voorkomt, is weg gelaten in velen van de oudste Mss., en door Westcott en Hort als eene tusschenvoeging beschouwd wordt.”

* * * * *

„Het was klaarblijkelijk minder de instelling van een herinnerend feest dat Hij in den geest had, dan de aankondiging van Zijn genakenden dood, en de verzekering, dat hij niet in kwaad zoude uitloopen, maar in goed voor Zijne dicipelen. Hij had hun alreede verteld dat Hij sterven moest, en dat Zijn dood in werkelijkheid een middel van zegen voor hen zoude zijn. Nu herhaalde Hij die profetie en belofte in een levendig en treffend zinnebeeld. Zoo als het brood gebroken en de wijn uitgegoten werd, zoo moest Zijn lichaam gebroken en Zijn bloed vergoten worden, maar niet te vergeefs; het was om hunnentwille, en niet voor hen alleen, maar voor het nut van velen. Om in deze eenvoudige en gevoelvolle handeling, niet voorbedacht, en toch in zich zelf de geheele geschiedenis van Zijn leven van nut en opoffering opvallende — listige en diepzinnige leeringen te lezen, is Jezus een groote onrechtvaardigheid aandoen; want het neemt van de handeling al hare natuurlijkheid weg, welke zoo kenmerkend is van Hem en zoo volkomen in overeenstemming met Zijn rechtstreeksch en ongedwongen denken en spreken. Hij leerde geen theologie, noch gaf Hij gesluierde uitdrukking aan eenige geheimzinnige waarheid betreffende Zijn persoon en werk.”

Door dit alles is het duidelijk dat de meest moderne theologie ten laatste — zullen wij zeggen, in den loop der ontwikkeling? — tot een standpunt gekomen is. waar zij de goddelijkheid van Christus kan ontkennen. Tot haar beneveld gezicht komt Hij slechts voor als de verpersoonlijking van eene populaire dwaling betreffende de komst van een Messias en een Koninkrijk van God. Overlevering is de bron van Zijne inspiratie. Zijn eenige godsdienstige persoonlijkheid vormt Zijn leven; maar het is eene dwaling. Voor dit stierf Hij, en als een gevolg er van nam de Christelijke godsdienst haar bestaan.

Om dit standpunt te bevestigen, is het noodig de getuigenis der Evangelisten te verloochenen. Deze vertellen ons dat Johannes de Dooper wist dat de komst van den Messias aanstaande was, en dat de Geest neder zoude dalen, als een teeken voor Johannes. De Dooper getuigt dat hij het teeken gezien had en het „Lam van God” kende. Zij vertellen ons verder, dat de waarheid van het Zoonschap van Jezus geopenbaard was aan Zijne moeder, en wij kunnen wel begrijpen, door haar in Zijne jeugd aan hem medegedeeld werd en dat het bij Zijn doop bevestigd werd door eene stem uit den hemel. Zij vertellen ons dat Jezus Zijnen volgelingen den Heiligen Geest beloofde om hen in alle waarheid te

leiden. Maar dit alles loochent de nieuwe school. De Joden waren in dwaling; Johannes de Dooper en Jezus waren slechts de kinderen hunner eeuw, de fouten der Joden tot hunne logische gevolgen brengende. Het Christendom is dan dienvolgens maar eene groote fout! Wat aangaande de opstanding? Wat aangaande de goddelijke macht die geopenbaard was in de vroegere Kerk?

In het overwegen van de klaarblijkelijke neigingen van moderne theologie wordt het eene zaak van diepe dankbaarheid, dat in onzen tijd de Heere God wederom gesproken heeft tot de menschenkinderen. Een der eerste visioenen, getoond in deze bedeeing, was dat van den Vader en den Zoon; en in een gezicht van overtreffende schoonheid werd getuigenis van het goddelijk Zoonschap van Jezus gegeven. Op deze manier werd de grond gelegd voor een geloof dat onwankelbaar blijft in het midden van den veranderenden loop van menschelijke gedachte. Getuigen voor God werden opgewekt, wier getuigenis niet beschuldigd kan worden door de aangehaalde ontdekkingen van critieken, omrede zij gegrond is op wetenschap. Dit was noodig, opdat de geheele wereld niet bedekt zoude worden met de duisternis van ongelooft.

Deseret News.

Het Heilige Graf.

In een ouden muur, ruw als eene rots, in een vormelooze opening, nauw en laag, en door een rij van naar beneden voerende trappen komen wij op eene plaats die overhangen is door hooge, sombere muren vóór het Paleis van het Heilige Graf. Hier is het gewoonte het hoofd te ontblooten, zoodra het Heilige Graf in zicht komt. Menschen gaan daar blootshoofds voorbij, zelfs wanneer het slechts dwars overgestoken wordt om den weg te vervolgen door Jeruzalem. Het is gevuld met arme mannen en vrouwen, biddende pelgrims en verkoopers van kruizen en kransen die hunne goederen uitspreiden op de eerbiedwaardige en versleten vlaggen. Tusschen het plaveisel en onder de trappen verschijnen hier en daar de nog in elkander liggende voetstukken van kolommen, welke vroeger paleizen ondersteunden die lang geleden gesloopt waren, op tijdperken die moeilijk, zoo niet onmogelijk, te bepalen zijn. Alles is een massa puinhoopen in de stad, welke twintig belegeringen ondergaan heeft, en door dweepzucht geplunderd is geworden. De hooge muren, wier steenen van een roodachtig bruin zijn, de zijden van de plaats vormende, behooren tot kloosters of kerken. Iemand zou zich verbaelden, dat zij vestingen waren. Op den achtergrond, hooger en meer somber dan allen, staat de gebroken massa welke de gevel vormt van het Heilige Graf, en toont al de ongeregelheden van eene groote rots. Het heeft twee ontzaglijke portieken van de twaalfde eeuw, begrensd met vreemde en verouderde ornamenten. Een is van muren voorzien, en de andere, wijd open, laat duizende kleine vlammen in de duisternis van het binnenste zien. Gezangen, het schreeuwen van wanluidende jam-

merklachten, treurig om naar te luisteren, ontsnappen van deze opening, gemengd met een geur van wierook.

In het binnentreden vinden wij onszelf in eene soort van vóórportaal en ontdekken de prachtige diepte waar onnoemelijke lampen branden. Turksche wachten, gewapend als voor eene slachting, nemen den ingang in. Als vorsten op een divan gezeten, zien zij met minachting neer op de voorbijgaande vereerders van deze plaats, welke, van hun standpunt, de schande is van Mahomedaansch Jeruzalem, en de woesten onder hen aarzelen nimmer hen el Komamah (vuil) te noemen. O, die onverwachte en nimmer te vergeten indruk welken men daar ontvangt, als men er voor de eerste keer binnen treedt. Hier is een doolhof van donkere heiligdommen van alle tijdperken en van alle toestanden, welke in verbinding staan met gangen en portieken, prachtige zuilenrijen, kleine deuren en openingen gelijk de ingang van een spelonk. Sommigen zijn verheven als hooge spreekgestoelten, waar wij in duistere hoeken groepen van vrouwen opmerken die lange sluiers dragen; anderen onder den beganen grond, waar wij in aanraking komen met gestalten langs de kanten van de zwarte en vochtige steen; en dit alles is een soort van schemerlicht behalve groote stralen van licht hier en daar, welke de naburige duisternis vergroot, het geheel door de kleine vlammen van gouden en zilveren lampen als met sterren bezaaid, welke in duizenden van het gewelf neder blikken. En overal vinden wij zich voortbewegende menigten, of staande groepen volgens hunne nationaliteiten rondom de tabernakelen.

Psalmgezang, jammerklachten en vreugdevolle liederen vervullen de hooge gewelven en trillen in de grafachtige onderaardsche ruimten — de neusklank van de melopœia der Grieken, afgebroken door de kreten van de kopten — en in al deze stemmen is er eene vermenging van verdriet en gebeden, die de klanken op een onbeschrijfelijke manier verwarren en luiden als het menschedom, de laatste gil van hare ellende in de tegenwoordigheid des doods uitende. Het ronde gebouw met hoogen koepel, in hetwelk wij eerst binnengaan, waardoor wij de donkere chaös van de andere heiligdommen kunnen voorstellen, is in het midden bezet door een prachtige kiosk van marmer van half barbaarsche schoonheid, en beladen met zilveren lampen. Het bevat den steen van het graf. Geheel romdom deze heilige kiosk vergadert de menigte en blijft op dezelfde hoogte stilstaan. Aan de eene zijde zijn er honderden van mousiks en matouchkas, knielende op de vlaggen. Aan de andere zijde zijn de vrouwen van Jeruzalem recht opstaande, en lange, witte sluiers dragende. Iemand zou hen beschouwen in deze droomerige lichte schaduw als ouderwetsche maagden. Verder vinden wij Abyssiniërs en Arabieren uitgestrekt met hunne voorhoofden op de vlaggen; Turken met getrokken sabels en menschen van allerlei godsdiensten en van alle talen.

Men blijft niet lang in dit bijna verstikkend gedeelte van het Heilige Graf, welke het binnenste is van deze massa paleizen

en kapellen. Optochten gaan voorwaarts in afzonderlijke rij, ieder persoon met het hoofd gebogen. De ingang is een kleine marmeren deur, die gebeeldhouwd en versierd is. Het graf is binnen, ingesloten in marmer, op welke er onnoemelijke afbeeldsels en gouden lampen zijn. Ter zelfdertijd ging er met mij een Russisch soldaat voorbij, en een arme, oude vrouw in lompen en eene Oostersche vrouw in brocade gewaad gekleed. Allen kusten de bedekking van het graf en weenden. Anderen volgden hen; daar is inderdaad een voortdurende optocht van pelgrims, welke werkelijk deze zelfde steenen aanraakten en bevochtigden met hunne tranen. De altaren van al de verschillende gelooven zijn hier zoo degelijk vermengd, dat priesters en optochten verdwalen. Zij dringen zich door de menigte heen, wierookvaten dragende, en voorafgegaan door gewapende soldaten, die de welluidende vlaggen slaan met de einden hunner hellebaarden. „Ruimte daar” Hier komen de Latijnen, die voorbijgaan als één gouden priesterkleed. „Op zij” Aan het hoofd van zijne schare komt nu de Bisschop der Syriërs met een langen witten baard. Dan komen de Grieken, nog Byzantische ornamenten dragende, of Abyssiniërs met hunne donkere gezichten. Zij marcheeren in hunne kostbare kleeding, voorafgegaan door kinderen die wierookvaten dragen en de menigte gaat voor hen uit den weg. Deze menschelijke stroom wordt vergezeld van een voortdurend gerommel, de onophoudelijke klank van psalmgezingen en kleine bellen.

Atlanta Journal.

Eenige godsdienstige misleidingen.

Toen de Heere Jezus, vóór Zijne kruisiging, gevangen genomen werd, was er een kleedingstuk van Hem waarover de Romeinsche soldaten het lot wierpen, opdat het niet verdeeld zoude worden. Het is voor eeuwen beweerd dat dit „kleed zonder naad” nog steeds bestaat.

In de vierde eeuw, in den tijd van Constantijn den Groote, ontdekte zijne moeder, de Keizerin Helena, wordt er beweert, het kleed in Palestina, en op hare terugkomst naar Europa gaf zij het de kerk van Trier ten geschenke. Pelgrimstochten naar die kerk worden door vrome Katholieken gemaakt, ter vereering van dat kleedingstuk, en men zegt dat wonderen er door te weeg gebracht zijn.

Maar er is een andere kerk, die ook beweert het kleed zonder naad in haar bezit te hebben, over hetwelk de Romeinsche Soldaten het lot wierpen. Deze kerk is in eene kleine stad ten noord-westen van Parijs, Argenteuil genaamd. Aan dit kleedingstuk ontbreekt de geheele linkermouw, en een groot stuk is uit dezelfde zijde genomen. Het kleed is omtrent vijf voet lang bij drie en een halve voet breed, en is met de hand geweven en van kemelshaar gemaakt. De overlevering aan deze reliquie verbonden, is gelijk de Triersche overlevering. Men zegt, dat dit kleed na de kruisiging door een van onzes Heeren discipelen gekocht werd, en dat het, na door verscheidene handen gegaan te zijn, door de Keizerin Irene

aan Karel den Groote gegeven werd. Dit was omtrent acht honderd jaren na de geboorte van den Zaligmaker. Hij gaf het ten geschenke aan het klooster van Argenteuil, waar een zijner dochters Abdis was.

Niet alleen beweren deze twee kerken dat kleedingstuk te bezitten, maar het schijnt, dat nog zestien andere kerken voorgeven echte „kleeden zonder naad” te hebben. Vele van die Katholieke kerken toonen eene groote begeerte om aandacht en pelgrimstochten naar hunne altaren te trekken, door aan te kondigen, dat zij verscheidene reliquiën van den Heiland of van de Heiligen bezitten. Het schijnt dat er veertien „echte nagels” bestaan, en van elk wordt beweerd, dat hij gebruikt werd om onzen Heere aan het kruis te hechten. Natuurlijk zijn deze waarschijnlijk alle nagemaakt. Men zegt ook, dat er vier speren bewaard zijn, die allen de zijde onzes Heeren doorstoken hebben, alhoewel die zijde slechts éénmaal doorstoken werd. Het hoofd van den Apostel Johannes is bewaard gebleven in het klooster van St. Sylvester te Rome, zegt men. Een ander hoofd van hem is te Amiens, wordt er beweerd, een ander te Arras, en nog een ander te St John d'Angely. Door de openbaring van den Heere in onze dagen aan Zijne kerk, weten wij echter, dat het hoofd van den Apostel Johannes nog steeds op zijne eigene schouders rust; met andere woorden, dat hij den dood nog niet gesmaakt heeft. --

GEORGE Q. CANNON, in *Juvenile Instructor*.

Verslag van Conferentie.

De drie-maandelijksche Conferentie van de Rotterdamsche Afdeeling der Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der laatste Dagen, werd gehouden op Zondag 3 April in het lokaal der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen”.

President Alf. L. Farrell, de Conferentie-President W. J. De Brij en de Zendelingen Paul Roelofs, D. J. Nijveld, H. B. Denkers, B. G. Thatcher, A. A. Hinckley, R. Jans, H. Van Braak, Jos. Hogan Jr., W. W. Francis en A. Van Dam waren tegenwoordig.

Pres. Farrell opende de eerste vergadering ten 10 uur en sprak eenige toepasselijke woorden tot inleiding. Ouderling A. Van Dam was de volgende spreker. Hij verhaalde, hoe hij met de Heiligen der laatste Dagen in aanraking gekomen was, en zich aan hen aangesloten had, en waarom hij er nog toe behoorde; en toonde het verschil tusschen hunne leer en die van de wereld aan; hij waarschuwde ook tegen het „vergeestelijken” van dingen die natuurlijk moeten verstaan worden.

Ouderling H. Van Braak sprak over het fundament van de Kerk van Christus, namelijk Apostelen en Profeten. Hij gaf ook te kennen, op welke manier hij tot de kennis van het ware Evangelie gekomen was.

Ten 2 uur werd de namiddag-vergadering geopend. Pres. Farrell stelde de autoriteiten der Kerk, het Presidentschap der Europeesche Zending, en den President en de Zendelingen der

Nederlandsch-Belgische Zending voor, die allen met algemeene stemmen erkend werden. Hij sprak verder nog eenige toepasselijke woorden over deze gewoonte van te stemmen voor de autoriteiten der Kerk; waarop Ouderling P. Roelofs verzocht werd te spreken. Hij duidde aan, dat de profeten van eene herstelling van het ware Evangelie geschreven hebben, en dat een ernstig onderzoek noodig is om tot eene kennis er van te geraken; dat de volheid van het Evangelie niet onder de meeste geachte godsdiensten dezer wereld te vinden is, en volkomen nederigheid een vereischte is, om alles wat de Vader van ons verlangt, op ons te nemen.

Ouderling J. Hogan verklaarde de noodzakelijkheid, dat onze werken zoodanig zijn moeten, dat anderen er door tot Christus geleid mogen worden, en dat het noodig is de geboden Gods te onderhouden; de Vader heeft geene geboden gegeven, die Zijne kinderen niet kunnen navolgen. Ouderling D. J. Nijveld sprak over de organisatie van de Kerk en over de autoriteit van het Priesterschap. Hij sprak ook over de gaven en zegeningen, welke in de Kerk aanwezig waren en er moeten bestaan.

De avond-vergadering werd ten 8 ure geopend. Ouderling W. J. De Brij, verzocht zijnde om te spreken, beschreef de Kerk van Jezus Christus als eene organisatie met Apostelen en Profeten aan het hoofd; hij bewees ook uit de profetiën, dat er een afval en eene herstelling moest plaats hebben; en gaf zijne getuigenis, dat deze herstelling geschied was, en dat de zichtbare, georganiseerde Kerk van Christus wederom op aarde is.

Pres. Farrell vestigde de aandacht er op, dat de Zendingen alles verlaten, en het Evangelie om niet prediken. Hij noodigde allen tot onderzoeken uit, en gaf verder nog eenige goede vermaningen.

Priestervergadering voor de zendingen werd den volgende dag gehouden, waar de noodige inlichting en raad verschaft werden.

H. B. DENKERS, *Secr.*

Ontslag en Benoemingen.

Ouderling Paul Roelofs, President der Luiksche Conferentie, is van zijnen arbeid in die conferentie ontslagen en benoemd als President der Rotterdamsche Conferentie, in plaats van Ouderling W. J. De Brij, welke ontslagen is en zich op reis bevindt naar Zion.

Ouderling A. C. Robinson is benoemd tot President der Luiksche Conferentie.

De Geest.

Als rimpels geschreven moeten zijn op het voorhoofd, laten zij niet geschreven zijn op ons hart. De geest zoude nimmer oud worden.

JAMES A. GARFIELD.

De Ster.

Orgaan van de Heiligen der laatste Dagen.

ALF. L. FARRELL, 120 Izaak Hubertstraat, Rotterdam.

Neiging tot Afval.

In de godsdienstige, sociale, politieke en in werkelijkheid in alle inrichtingen onder alle volken en in alle tijdperken der wereld is de neiging tot afval in een merkwaardigen graad bijna altijd voorhanden. Wanneer deze neiging niet gestuit wordt, zijn de gevolgen zoodanig, dat die inrichtingen aan volledig verval blootgesteld zijn. Door tegenwerken echter krijgen zij nieuw leven en richten zich weder op. Dit is bijzonder het geval met de inrichtingen, welke door menschen in het leven geroepen zijn. Zij zijn aan verandering onderhevig, en door ontwikkeling en vernieuwing wordt hunne natuur veranderd, hetwelk of met goede of met slechte gevolgen gepaard gaat.

In dit geval hebben wij het slechts met de ontaarding in betrekking op godsdienst te doen, en in dit opzicht verschilt zij van de zuiver sociale of politieke zaken; want ware godsdienst of het Evangelie van Jezus Christus kan door menschen niet veranderd worden, zonder daaronder te lijden; want het is zulk een volmaakt plan tot zaligheid, en in de daardoor verkregen zegeningen zoo werkzaam, omdat het van God zelf ontworpen werd, dat, zoodra de mensch begint het te veranderen of naar zijn eigen wil te gebruiken, de kracht verloren gaat die hetzelfde begeleidt; en dit gebeurt eenvoudig omrede het Evangelie zelf in zulk een geval verloren is gegaan. Dat bijzonder op dit gebied veranderingen plaats gevonden hebben en nog immer plaats vinden, zal niemand ontkennen. En wat voor velen eigenaardig moet schijnen, is het feit, dat in plaats van den toestand der zaken te verbeteren, het einde gewoonlijk slechter was. Van een zuiver menschelijk standpunt de zaak bekrachtend, verwondert men zich misschien, dat terwijl zulke groote geesten en denkers in de geschiedenis van den godsdienst eene rol gespeeld hebben, er geen plan aan den dag gebracht werd, dat in staat was de ieder jaar toenemende verschillen van opinie uit den weg te ruimen en de Christenen tot eenheid terug te brengen, opdat zij éenen Heer, één geloof en éenen doop erkennen zouden, dezelfde leer prediken en er geene verdeeldheden onder hen zouden zijn, opdat de een zich niet naar Apollos zoude noemen, de ander naar Paulus, een derde naar Cephas, een vierde naar Christus en opdat het lichaam van Christus niet verdeeld zij, volgens de woorden van den Apostel.

Wanneer men het verledene betracht, dat zoo rijk is aan gebeurtenissen, was het werkelijk te verwachten, dat deze ont-

aarding in de christelijke tijdrekening zoude plaats vinden. Wanneer wij in overweging nemen dat bijna de gansche christelijke wereld het beginsel van de direkte openbaring verwerpt, is het volstrekt geen wonder dat er zooveel verdeeldheid en tweedracht gevonden wordt. Want zoodra iemand beweert, eene openbaring ontvangen te hebben, wordt hij terstond als een bedrieger uitgescholden. Niettegenstaande is het een onwederlegbaar feit, dat God den menschen nooit eene wet gaf of een godsdienststelsel onder hen opgericht heeft, zonder dat hetzelfde voortdurend door Zijne direkte leiding onderhouden werd; en zoodra deze goddelijke kracht teruggetrokken werd, of God ophield Zich kond te doen aan diegenen, die de volmacht hadden in Zijnen naam te handelen, ontstonden verwarring en oneenigheid. In de geschiedenis van de kinderen Israëls vinden wij een treffend voorbeeld van deze neiging tot afval. Toen Mozes, door wien God sprak, gedurende veertig dagen niet onder het volk verwijlde, liet het zich zoover door de afgoderij van andere volkeren heenslepen, dat het een gouden kalf liet gieten en hetzelfde aanbad, terwijl het slechts korten tijd voorheen de stem van God zelf gehoord had. Zoodra het volk aan de goddelijke leiding onttrokken werd, liet het zich verleiden en moest het getuchtigd en op het pad, waarvan het afgeweken was, teruggebracht worden. Welnu, indien de kinderen Israëls in veertig dagen op het dwaalspoor kwamen, hoe licht konden dan de Christenen gedurende vele eeuwen op verkeerde wegen geraken en de waarheid verliezen, voornamelijk daar zij beweren, dat teekenen en wonderen opgehouden hebben, en dat rechtstreeksche openbaringen van God den menschen niet meer ten deel worden. Hoe kan deze zaak echter met de woorden van Christus vereenigd worden, toen Hij zeide, dat Zijne gemeente op den rotssteen der openbaring gegrond is en dat niemand den Vader kent, dan de Zoon en wien het de Zoon wil openbaren. Dit bewijst dat om de reinheid der Kerk te bewaren, het volstrekt noodig is, dat God door Zijne dienstknechten, de Profeten, aan de menschen Zijnen wil te kennen geve.

Na den dood van Christus en van de Apostelen begon de afval, eenvoudig omdat het hoofdbestuur van de kerk in de handen geraakte van diegenen, welke geene volmacht van God ontvangen hadden en dientengevolge zonder den bijstand Gods, de kerk naar hun eigen goeddunken regeerden en de verordeningen geheel veranderden. Het geschiedde niet plotseling, maar door een aanhoudenden afval, door gedurig veranderen van de grondbeginselen en verordeningen van het ware Evangelie, in plaats van welke zij menschengeboden invoerden, zoodat de leer van het tegenwoordige christendom met de leer van Christus geene overeenkomst meer heeft. Door de invoering van misbruiken en valsche leerstellingen werd de christelijke leer in eene soort van heidendom vervormd.

Er wordt eene kleine legende verteld van eenige jongelieden, die in de eerste jaren van de christelijke tijdrekening leefden, en gedurende de verschrikkelijke vervolgingen vluchtten om de gruwe-

lijke mishandelingen te ontgaan, welke den christenen door hunne vijanden aangedaan werden. Zij verborgen zich in de spelonken der bergen, en moeten meer dan honderd jaren op wonderbare wijze in het leven gebleven zijn. Eindelijk waagden zij het, in hunne vaderstad terug te keeren, waar zij naar hunne achtergelatenen onderzoek deden, en in het bijzonder naar de gemeente tot welke zij eens behoord hadden. Hoe groot was echter hunne verwondering, toen zij vernamen, dat heel de stad christelijk geworden was. Hunne vreugde was onuitsprekelijk groot; maar hoe groot was hunne teleurstelling, toen zij in den loop des tijds waarnamen, welke groote verandering de Kerk doorgemaakt had en hoe de aanhangers van de oorspronkelijke leer afgevallen waren. Hunne vorige leiders in de gemeente waren omgebracht of verbrand en anderen in hunne plaats gesteld, en het resultaat was, dat een volledige afval plaats gevonden had. Met treurige harten, ontmoedigd bij het gezicht van den betreuenswaardigen toestand, waarin de menschen zich bevonden, baden zij den Heer, hen toch tot zich te nemen.

Het zou ook niet onnatuurlijk zijn te vermoeden, dat indien Petrus, Johannes, Paulus of een ander der vroegere Apostelen onverwachts op aarde kwam, hij weinig overeenkomst zoude vinden tusschen den christelijken godsdienst zooals hij tegenwoordig bestaat en het vóór 1800 jaren door hen gepredikte Evangelie. Een even zoo groot verschil zouden zij vinden tusschen de vruchten en teekenen, die het geloof der vroegere christenen volgden, en die van onzen tijd. Hoe scherp zijn deze tegenstellingen!

En zoo zullen zij blijven tot dat het christendom zich naar de ware bron wendt en de gebroken bakken verlaat, die geen water houden. En deze bron is God, de Schepper des hemels en der aarde, dezelfde God gisteren, heden en voor immer, en die heden in staat is zich aan de menschen te openbaren, zooals Hij het vanouds gedaan had.

Op deze en op geen andere manier kan eenigheid van godsdienst teweeggebracht worden. Want zoo lang de menschen weigeren het licht aan te nemen, zoo lang zij hunne harten voor de waarheid sluiten, zullen zij in duisternis hulpeloos omdwalen, want God zal het niemand opdwingen. Eerst moet het geloof komen en dan eerst volgen de zegeningen, en wanneer de menschen de leer der openbaringen en geestelijke gaven niet aannemen, zoo is dit een bewijs van hun ongelooft, en zij verliezen daardoor deze zegeningen; want het geloof is het allesregeerende en allesbewerkende beginsel. Indien nu de Heiligen der laatste Dagen deze zegeningen genieten, die het leven der vroegere christenen kenmerkten, zoo is dit van wege hun onbegrensd geloof aan deze dingen; deswegen, omdat hun geloof niet in twijfel vervallen is, verheugen zij zich in de zegeningen van het Evangelie. En het is ook van wege hun geloof aan alle openbaringen, die sedert de stichting der kerk gegeven zijn, van wege het vertrouwen hetwelk de Heiligen aan de Profeten Gods schenken, en door dien eenigen Geest die in hen heerscht,

dat zij tot nu toe bewaard zijn gebleven en dat de kerk, niettegenstaande allen tegenstand, zich nu in een voorspoedigen en gedijenden toestand bevindt. Aan dit geloof is het toe te schrijven, dat de Kerk volgens de beloften Gods nooit meer vernietigd zal worden, en dat de waarheid nooit meer van de aarde zal genomen worden, totdat het groote werk voleindigd is, tot iedere knie zich buigen zal en iedere tong bekennen, dat Jezus Christus de Heere is, tot eer van God.

B. P. C.

Sleutel voor Godgeleerdheid.

(*Vervolg van bladz. 110*).

Wederom, het was een wet van het oude Priesterschap en is weder hersteld, dat een man die in alle dingen getrouw is, door het woord des Heeren en door de bediening van iemand, die de sleutelen houdt, om op aarde en in den hemel te binden, *meer dan eene vrouw* kan ontvangen en voor zich zelve verzekeren, voor tijd en alle eeuwigheid.

Aldus deed Abraham, Izaäk, Jacob, Mozes, de patriarchen en profeten van ouds.

Het voornaamste doel, door deze wet beoogd, is de vermenigvuldiging van de kinderen van goede en waardige vaders, die hun de waarheid zullen leeren en hen opvoeden in de heilige beginselen der zaligheid. Dit is veel verkieselijker dan hen in de wereld te zenden in het geslacht van onwaardige of onkundige ouders, om opgevoed te worden in dwaling, dwaasheid, onkunde en misdaad.

De bijzondere kenmerken van de zegeningen begrepen in het Eeuwige Verbond, gemaakt met Abraham, Izaäk, Jacob en hun geslacht, was vermenigvuldiging van hun geslacht en de voortdrijving van de edele, priesterlijke en koninklijke macht in hun geslacht.

Om behulpzaam te zijn in het uitvoeren en vervullen van dit verbond, werden goede en deugdzaame vrouwen gegeven aan hunne getrouwe profeten, regeerders en wijze en deugdzaame mannen; en, als het van de vier vrouwen van Jacob gezegd werd: „Zij bouwden het huis van Israël.”

Terwijl bijzondere zegeningen en aanmoedigingen aan den goeden en getrouwen man, zijne vrouw en kinderen gegeven werden, terwijl zij door God geëerd werden, geacht door allen, die hen kenden, terwijl de vader van honderd kinderen in grooter eere werd gehouden dan de held van honderd gevechten, was overspel, hoererij en alle onwettelijke omgang streng verboden en werd zelfs gestraft door de strengste wetten, waarvan de straf de dood was.

Eene dochter van Israël die, door prostitutie, onwaardig of onbekwaam geworden was voor de plichten eener deugdzaame vrouw en moeder, werd ongeschikt geacht om te blijven leven; terwijl de man, die aldus met de fontein des levens speelt, en er toe bij-

draagt eene vrouw onwaardig te maken, om het doel harer schepping te vervullen, eveneens ter dood veroordeeld werd.

Streng wetten werden ook gegeven en naarstig aan beide seksen onderwezen, de gemeenschap tusschen man en vrouw regelende. Alle gemeenschap, de seksen eigen, was bij zekere gelegenheden, welke ontijdig waren, verboden. Noch waren de huwelijksbanden eenige beschutting tegen veroordeeling, waar de partijen, door ontijdige gemeenschap, overdaad of vrijwillige handeling, voorttelling weerhielden, of het leven en de gezondheid van hen zelve en hunne nakomelingen benadeelden.

Het doel van de vereeniging der seksen is de voortplanting van hun geslacht, of voortbrenging; zoo ook voor onderlinge toegenegenheid en de ontwikkeling van die eeuwige beginselen van nimmer eindigende liefde en welwillendheid, welke door den Eeuwigen Geest zijn geïnspireerd; zoo ook voor onderlinge troost en hulp in deze wereld van zorg en verdriet en voor onderlinge plichten tegenover hunne nakomelingen.

Het huwelijk en zijne wetten is daarom niet slechts een zaak van keus of van gemak, of van genot voor partijen, maar te huwen en te vermenigvuldigen is een stellig gebod van den Almachtigen God, aan alle personen van beider kunne, welke zich in een toestand bevinden en geschikt zijn hetzelfde te vervullen. Te huwen, ons geslacht voort te planten, onzen plicht tegenover hen te doen en hen in het licht der waarheid op te voeden, behoort tot de voor naamste doeleinden van ons bestaan op aarde. Deze plichten na te laten, is te verzuimen aan het doel onzer schepping te beantwoorden en is een zeer groote zonde.

Terwijl het bederven onzer naturen en het overgeven van ons zelve en onze kracht aan ontucht alleen voor genot, of onwettelijke gemeenschap van de seksen gelijk is aan het verwoesten van gezondheid, van reine, heilige en altijd durende toegenegenheid, van zedelijke en gemeenschappelijke orde en van de wetten van God en de natuur:

Uitgenomen moord, is er op aarde bijna geen verdoemelijker zonde dan de onteering van vrouwelijke deugd of kuisheid op het altaar van genot of dierlijke lust, of die algemeene en wettelooze gemeenschap, welke het hart verkoudt en verteert, de reine toegenegenheid bederft en vernietigt en als het ware de bronnen, de fonteynen of uitgangen des levens verkankert en verwoest.

Een man, welke de geboden Gods gehoorzaamt en zonder besmetting of misvorming is, welke goede gezondheid en rijpen ouderdom heeft en de vrijheid en den toegang tot de elementen des levens geniet, is bestemd om aan het hoofd eener vrouw te staan, een vader en een gids te zijn, voor het zwakkere geslacht en jeugdige wezens naar woningen van eeuwig leven en zaligheid te voeren.

Eene vrouw, onder gelijke omstandigheden, is bestemd om de heerlijkheid van zekeren man te zijn in den Heere, om door hem geleid en bestuurd te worden als haar hoofd in alle dingen, zooals

Christus het hoofd des mans is, om hem in alle dingen te eeren, te gehoorzamen, te beminnen, te dienen, te troosten en te helpen, om eene gelukkige vrouw te zijn en, als zij met nakomelingen gezegend is, eene getrouwe, beminnelijke moeder, haar leven wijdende aan het genot, zorgen en plichten harer huiselijke sfeer.

Het gebeurt vaak in den loop van menschelijke gebeurtenissen, dat er in een maatschappij eene meerderheid van vrouwen is. In zoodanige gevallen hebben menschelijke wetten niet het recht, de goddelijke, eeuwige wetten der natuur of van den God der natuur te bemoeielijken, door toe te staan, dat de vrouw zich zal onteeren om aan het wellustig genot der wetteloozen te voldoen, om de onwettige, onteerde bijzit, de onwettige moeder of de armzalige verwerping van schande, ziekte en misdaad te worden. Noch hebben aan de andere hand de menschelijke wetten het recht, een gedeelte van de schoone dochters des hemels te doemen tot de ellendigheid, eenzaamheid en somberheid van een ongehuwd leven, zonder het voorrecht, om geëerde vrouwen en moeders te worden.

Eene wijze wetgeving, of de wet van God, zou met rechtvaardige gestrengheid de misdaden van overspel en hoererijen straffen en zou niet toelaten, dat de idioot de voortdurende, onverbeterlijke dronkaard, de man met overerfelijke ziekten of van slechtegewoonten, een vrouw bezit of behoudt; terwijl zij ter zelfder tijd zou toestaan dat een goed en bekwaam man er meer dan één eerbaar ontvangt en heeft. Inderdaad, het moest het voorrecht van iedere deugdzame vrouw zijn, welke de voldoende hoedanigheden en bekwaamheden voor het huwelijk bezit, van een individu of gouvernement het voorrecht te eischen, om eene geëerde en wettige vrouw en moeder te worden, zelfs als het voor haar noodig was te huwen met een man die verschillende vrouwen heeft; of, zooals Jezus in de gelijkenis zegt, het eene talent te nemen van de plaats waar het verwaarloosd of onnuttig ligt, en te geven aan hem die tien talenten heeft.

De Steenen spreken.

Prof. Sayce van Oxford in Engeland, de verdediger van de in Genesis ons bewaarde overleveringen uit de dagen der oudheid, geeft in het tijdschrift *The contemporary Review* verslag van de laatste ontdekkingen in Mesopotamië. De Fransche consul de Sarzec bracht bij de opgravingen van Lagas in het zuiden van Chaldea niet alleen talrijke standbeelden te voorschijn, die in het Louvre te Parijs zijn opgenomen, maar ook een bibliotheek van 33 duizend kleitafels, 3000 jaar vóór onze jaartelling bijeengebracht. Werd daarvan een deel gestolen door Arabieren, het grootste gedeelte wordt thans te Constantinopel door Assyrische schriftkenners ontcijferd.

Intusschen ondernamen ook Amerikaansche geleerden het moeilijke werk der opgraving té Nippeor, waar de puinhopen liggen van den Bel-tempel. Onder leiding van Dr. Peters werden van 1888—90

ongeveer 10 duizend tegels enz. gevonden. Van 93—96 werd de arbeid voortgezet door Haynes en het schijnt nu vast te staan, dat lang vóór de Egyptische beschaving, de Babylonische het register aanhield van de koningen en de voornaamste gebeurtenissen.

Om een voorbeeld te geven: Na den dood van Pur-Sin II, een der laatste koningen van het derde koningshuis van Ur, dat opgevolgd werd door het koningshuis van Amraphel, den tijdgenoot van Abraham, werd een tegel aldus geschreven:

„het jaar, dat Pur-Sin koning werd”,

„waarin hij het land Ur-billum overviel!”,

„toen de groote troon van Bel gemaakt is” enz. en aan het einde:

„het jaar toen Grinël-Sin koning werd van Ur”

„en het land van Zabsali in den Libanon verwoestte.”

De critiek had beweerd, dat de veroveringen van Sargon in Syrië en Palestina louter verduitselen waren uit latere tijden. Welnu, men heeft opschriften van dezen Sargon gevonden, dagteekende uit het jaar, waarin hij zijn leger naar „het land der Amorieten” voerde.

En eeuwen vóór dezen Sargon leefde de priesterkoning Lugall-zaggi-Si, die uit dankbaarheid voor zijne overwinningen over „het land van den boog”, groote vazen van fijn gebeeldhouwden steen in het heiligdom liet plaatsen, met opschriften van 132 regels, waarin zijne groote daden vermeld staan. Te Niffer zijn brokken van meer dan 100 zulke vazen teruggevonden en door Dr. Hilprecht ontcijferd.

Evenals Melchizedek, de priester des allerhoogsten Gods, koning van Salem, wien Abraham tienden gaf, en Jethro „de priester Gods in Midian”, was deze Lugal-zaggi-Si hooge priester van de Semitische bevolking van Mesopotamië, maar overwon Babylonië, maakte Erech (d. i. de stad) tot zijn hoofdstad, drong westelijk door tot aan de Middellandsche zee, en zegt in zijn opschriften, dat „zijn rijk zich uitstreckte van den opgang der zon tot haar ondergang toe, van de benedenzee (de Perzische gulf) tot de bovenzee, waar de zon ondergaat.”

Natuurlijk is niet alles nog opgehelderd, ook wat de tijdrekening betreft, en de lezers van dit blad zullen voor een groot deel den geleerden schrijver niet kunnen volgen, als hij de „taalvermenging” schetst, die in dat oude Chaldea heeft plaats gevonden; alzoo, dat de oorspronkelijke taal er langzamerhand plaats maakte voor de Semitische taal, waartoe ook het Hebreeuwsch, de aloude taal van Israëel gerekend moet worden; en dat de taal der Egyptenaren voor een deel is afgeleid uit die gemengd Babylonische.

Maar als wij nu bij of na de lezing van Prof Sayce's beschouwingen opslaan Genesis 10:8 waar van Cus, den zoon van Cham gezegd wordt: „en Cus gewon Nimrod, deze begon geweldig te zijn op aarde, hij was een geweldig jager voor het aangezicht des Heeren, en het beginsel zijns rijks was Babel en Erech en Accad en Calmen het land Sinear;” of als wij opslaan Genesis 14: „En het ge-

schiedde in de dagen van Amraphel den koning van Sinear, Arioch, den koning van Elleasar, Kedor Laomar, den koning van Elam en Tideal den koning der volken, dat zij krijg voerden met” — is het dan niet merkwaardig, dat die tegels, die duizende jaren begraven lagen, dezelfde namen ons weêr doen lezen: ons zeggen, dat Eri aku of Arioch, de koning van Larsa, zijn vader noemt: „den vader van het land der Amorieten?” dat Ammi-rabi, de Amraphel van Genesis 14, zijn tegenstander te Larsa aanviel, die de hulp kreeg van Kudur-Laghghamar den koning van Elam (Kedor-Laomer); dat deze later de Umman-Manda, de zwervende volkstammen van Kurdistan te hulp riep, onder het bevel van Tudghula (Tideal) en nu Babylon veroverde en het heiligdom van Bell-Merodagh (vgl. Jerem. 50:2. Jesaja 39:1) ontwijdde! Amraphel's achterkleinzoon noemt zich in zijn opschriften: „koning van Babylon, Kis, Sumer, Akkad en het land der Amorieten.”

Zoo beginnen de steenen te spreken; te spreken van de goede trouw, van de nauwkeurigheid waarmede de oudste overleveringen van het menschelijk geslacht, op welke wijze dan ook, in Israël zijn bewaard gebleven. Eenerzijds eene waarschuwing voor zulken, die met kleinachting die heilige Schrift voorbijgaan; anderzijds eene waarschuwing voor hen, die deze Schrift alleen aanmerken als een maakwerk van eenige wet en schriftgeleerden na de ballingschap,

Evang. Zdbl.

KL.

Notitie van Conferentie.

De drie-maandelijksche Conferentie van de Groninger Afdeeling zal gehouden worden op Zondag 24 April. De vergaderingen zullen plaats hebben 's morgens om 10 en 's namiddags om 2 uur in het Lokaal, Poelestraat (naast het Concerthuis). Deze namiddag-samenkomst wordt gehouden in plaats van de avond-vergadering, welke gewoonlijk op Conferenties plaats heeft; daar een aantal bezoekers van afgelegene plaatsen verwacht wordt, die door eene late vergadering wellicht verhinderd zouden worden, dien dag nog naar huis terug te keeren.

I N H O U D:

Ontwikkeling van de hoogere Critiek	Blz. 113	Neiging tot Afval	Blz. 121
Het Heilige Graf	„ 116	Sleutel voor Godgeleerdheid	„ 124
Eenige godsdienstige misleidingen	„ 118	De Steenen spreken	„ 126
Verslag van Conferentie	„ 119	Notitie van Conferentie	„ 128
Ontslag en benoemingen	„ 120		
De Geest	„ 120		

Uitgave van ALF. L. FARRELL, *Izaak Hubertstraat 120*, Rotterdam.
Verkrijgbaar in alle vertakkingen der Zending in Nederland.